

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

2. Inferuntur ex prædictis quatuor Corollaria. Et in primis quod prædestinatio non magis ex ratione sua respiciat & includat medium quam finem, nec magis finem quam medium fusè, quod gloria sit ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

lib. de praedest. c. 10.

Tanta quippe ab inimicis Iudaei manus Dei & consilia praedestinavit fieri, quanta necessaria fuerunt Evangelio &c. Et post aliquot interiecta capita in eodem opere: Agit quippe Deus quod vult in cordibus hominum vel adiuuando, vel iudicando, ut etiam per eos impleatur quod manus eius & consilia praedestinavit fieri. Nempe quia hoc ipso quo est decretum Dei, antecedit aternitate temporalem eventum, qui decretus est, & hoc ipso praedestinatus. Nam quando de Dei decretis loquitur respectu effectuum temporalium sive dicas, *deserui*, sive, *proposui* id est, sive dicas decernere, sive praedecernere, sive definire, sive praedefinire, sive statuere, sive constituere, sive praestituere, sive destinare animo, sive praedestinare, in idem redit, & idem omnino significatur. Nam quando Deus aliquid decrevit seu destinavit facere, hoc ipso etiam praedecreuit, seu praedestinavit facere.

Tract. 104. in Ioan.

Tract. 105.

Tract. 106.

Tract. 107.

Hec igitur est ratio cur sanctus Augustinus, qui notitiam praedestinationis non ex Philosophia, sed ex scripturis sacris, ubi usurpata & nobis insinuari ceperat, hauriendam esse sciebat, quando de illa loquitur, indifferenter verbis, praedestinandi, definiendi, praefigendi, statuendi, constituendi, ordinandi, disponendi vitur; quibus omnibus nihil aliud significatur quam quod Deus decernit hoc vel illud fieri vel illo modo, hac vel illa hora facere, quod facere praedestinavit: ut in tractatibus in Ioanem, de horis ac momentis operum Christi loquens, quae Deus praedestinavit ut fieret, *capitulum dicit, Omne tempus, quid & quando faceret vel fieri sinner a dea esse dispositam hora deo ordinante venisse Patrem cum filio tempus natiuitatis & clarificationis constituisse; & huiusmodi, hoc est praedestinasse. Nam de eadē clarificatione tract. sequenti loquens ad hoc inquit valet quod ait nunc clarifica me, hoc est sicut tunc ita & nunc sicut tunc praedestinatione; ita & nunc perfectione. Fac in mundo, quod apud te iam fuerat ante mundum; Fac in tuo tempore, quod ante omnia tempora statui sibi. Et adhuc de eadē clarificatione, tractatus cetero simo sexto, quod ante dixit statuum, & constitutum, dispositum, ordinatum, hic dicit, qui sciret praedestinatum esse nuda fieret. Itemque explicans, quo pacto scriptura dicat aliquando, Deum fecisse, quae tamen nonē facta sunt respondet hoc dici praedestinatione, verbumque praedestinandi, & praefigendi indifferenter usurpat: *Quicquid & immutabilibus causis omnia futura praedestinavit**

A quod facturus est fecit. Et tractatu sequente: Loquebatur quali fecisset, quod immobiliter esse praefixū sciebat ut faceret. De qua re paulo superius loquens dixerat: Illud praedestinandum erat, quod nondū erat: ut sic suo tempore fieret, quemadmodum ante omnia tempora praedestinatum erat ut fieret. Pro quo alibi verbum praefigendi adhibet quando dicit, quod Deus nulla tempora breuius vel productius, quā modulatio praecognita & praesinita deposuit, praeterire permittit. Alibi verbum definiendi. Ita se habet de praedestinatione, defini a sententia voluntatis Dei. Alibi verbum sequendi, itemque praeparandi in voluntate; seruire vero & praeparare aliquid in voluntate, nihil prorsus aliud est quam velle, statuere, vel decernere. Nam de Ezechia loquens: *Idcirco faciens Deus, quod ante constitutionem mundi se facturum praescebat, & in sua voluntate seruabat.*

Tract. 108.

Tract. 105.

Epist. 28.

Lib. de deo no 105. c. 22.

Lib. 6 de

Lib. 21. de

Et alibi: *dicimus, sicut si Deus noluerit: non quia Deus nouam voluntatem quam non habuit, tunc eam habebit, sed quia id quod ex eternitate in eius immutabili praeparatū est voluntate tunc erit.* Quod paulo ante per verbum praesentis ac disponendi itemque per voluntatem eam praesentiam seipsum expresserat, quibus ipse sexcentis in libris duobus ad Prosperum & Hilarium naturam praedestinationis comprehendit. Similiter & Prosper, quoties de praedestinatione tractat, indifferenter verbis praedestinandi, constituendi, a dispositionis vitur. Nam sicut galli quidam referent infidelitatem hominum ad praedestinationem Dei. *In fidelitas, inquit, non ad constitutionem Dei sed ad praesentiam referenda est, quod aliquoties repetit.*

Ad Cap. 14. Gall. vis de ibid & sententia.

vid. ad q. obiect 10. vinctat.

Alibi vero loco praedestinare, dicit disponere. Quae quidem tam prolixè ex Augustino adduxi, ut pateret, non aliam eum agnoscere significationem verbi, praedestinare, nisi illam quam ex scripturis haulerat; in scripturis vero nullā omnino aliam usurpari, nisi eam quae in greco textu unde, latinus expressus est apertissime reperitur. Ibi vero non significat aliud, praedestinare, quam praedefinire, praedecernere, praestituere, & hoc ipsum non significat aliud respectu Dei, quam definire, statuere, decernere, sicut ipsemet facer textus latinus hoc ipsum verbum *προοψις* quod praedestinare, plerumque vertitur, subinde reddidit.

Quemadmodum & contrario, *τὸ ἐπιζειν* quod plerumque pro definire seu statuere usurpatur, aliquando per praedestinare vertitur.

CAPVT SECVNDVM.

Inferuntur ex praedictis quatuor Corollaria. Et in primis, quod praedestinatio non magis ex ratione sua respiciat & includat medium quam finem, nec magis finem quam medium Fuisse, quod gloria sit etiam obiectum praedestinationis.

EX hoc itaque tam simplici & aperto principio, non est difficile multas quaestiones quarum aliquas ingenij sui subtilitate

scholastici implicuerunt, expeditissimos reddere quemadmodum in Augustino & antiquis Patribus, veris Ecclesiasticæ praedestinationis

nationis interpretibus, omni difficultate carent. Nam in primis hinc patet, prædeterminationem non esse de rebus æternis & immutabilibus, sed de illis quæ temporibus suis fieri debent. Decreta quippe & prædeterminationes Dei de rebus in tempore decurrentibus sancuntur, iuxta illud Augustini: *Re-De dicitur filius Dei, non prædestinatus secundum id quod est verbum Dei, deus apud Deum. Ut quod id enim prædestinaretur cum iam esset, quod erat sine initio, sine termino sempiternus? Unde autem prædestinandum erat, quod nondum erat ut suo tempore fieret, quemadmodum autem omnia tempora prædestinatum erat ut fieret.*

Tract. 105.
in Ioan.

Hinc secundo patet, prædeterminationem Dei non esse de rebus alienis hoc est quæ ab alio fieri debent, quatenus ab alio sed de suis, hoc est, de his quæ in tempore Deus ipse factururus est. Illa quippe decernimus proprie, quæ nos ipsi factururi sumus, & si quid forte de rebus alienis constituimus, decretum istud non aliter efficaciam & effectum suum habet, nisi quatenus nos ipsi facimus, siue suadendo siue minando, siue cogendo, siue aliter operando ut ab alio fiat. Hinc est igitur, quod plurimis locis tradit Augustinus, prædeterminationem de iis esse quæ Deus ipse factururus est. *Hæc inquit, se Deus facturum esse præscivit. Ipsa est prædeterminatio sanctorum. Ex multo post, cum præscientiam pro prædeterminatione subinde accipi docuisset: Sed prædestinasse, inquit, hoc est, præscisse, quod fuerat ipse factururus. Et in lib. de prædeterminatione sanctorum: Prædeterminatio sine præscientia non potest esse, potest autem esse sine prædeterminatione præscientia. Prædeterminatione quippe Deus ea præscivit, quæ fuit ipse factururus. Et interiorius: Hæc se Deus facturum esse præscivit, ipsa est igitur prædeterminatio sanctorum. Et iterum paucis interjectis: Cum ergo nos prædestinavit, opus suum præscivit, quo nos sanctos & immaculatos facit. Unde illa sancti Doctoris definita & absoluta sententia: In sua quæ falli mutarique non potest præscientia opera sua futura disponere, id omnino, nec aliud quicquam est prædestinare. Quo fit ut apud Augustinum reciproca sint, seu ut loqui solent, convertibilia, Deum aliquid ab æterno prædestinare, & in tempore facere, seu prædeterminatio & opus Dei, quia videlicet quicquid Deus prædestinat ab æterno, hoc in tempore facit, & vice versa, quicquid in tempore facit, hoc ab æterno prædestinavit ut faceret. Non enim aut ignarus, aut casu, aut fortuna quicquam, sed omnia ex proposito seu decreto deliberato, æterno & immutabili fecit, secundum suam secretissimam, eandemque insidiosissimam & sapientissimam voluntatem.*

Lib. de dono
perj. c. 7.

Cap. 18.

Lib. de præd.
d. sanct.
c. 10.

Ibid. c. 19.

Ibid. c. 19.

Lib. de dono
perj. c. 17.

reddere, vel lumen solis præbere, ut pro sua nativa libertate illis utatur, siue aperiendo & cornendo, siue claudendo, prædeterminatio eius cadit super medium visionis, non super ipsam visionem quæ est veluti oculorum & luminis finis. Et è contrario, si prædestinaverit alicui cuiuspiam operis ex libertate perpetrati mercedem reddere, prædeterminatio est circa finem, non circa medium. Ex quo etiam proficiscitur, &c.

Quarto patet, prædeterminationem prout de illa scripture sacre & sancti Patres locuti sunt, non minus esse de gloria sanctorum, quam de sanctitate, hoc est, non minus esse de meritis liberationis, quam de premio ejus, non minus de mercede bonorum operum, quam de bonis operibus, non minus de gratia, quam de gloria, & contra. Tam est enim necessarium, ut Deus decernat ac prædestinatio unum dare, quam alterum. Neutrum enim quisquam suis viribus sibi comparare aut obtinere potest, sed utrumque est opus & munus Dei, gratia & gloria, meritum & præmiu, medium & finis, & consequenter utrumque prædeterminatum, juxta illud gratia & gloriam dabit dominus; & illud Augustini generaliter de donis & beneficiis Dei: *quod si & dantur à Deo, & ea se daturus esse præscivit, profecto prædestinavit: quod toto libro de dono perseverantiæ, de quibuslibet donis Dei instanter inculcat. Cujus sane apertissimi principij sui filium sequens, innumeris locis non solum gratiam illam quæ bene operatur, seu opera bona si dei, spei, & charitatis, sed & ipsam vitam æternam ac gloriam à Deo prædeterminatam esse decernit. De operibus bonis seu gratia, nulla in scriptis ejus dubitatio esse potest; qui præterquam quod ex professo totis libris de prædeterminatione ac de dono perseverantiæ, docet fidem ipsam credere & converti ad Deum, itemque perseverare & bene operari, esse opera ac dona Dei, ab ipso homini prædeterminata & collata diversis verbis dicit. Inter gratiam & prædeterminationem hoc tantu interest, quod prædeterminatio est gratia preparatio, gratia vero ipsa donatio. Itemque: gratia est prædeterminationis effectus. Unde illud excenties in libris repetitum: Prædeterminatio ne Deus ea præscivit quæ fuerat ipse factururus. Quid verò est quod Deus in hominibus facit in hac vita tota, nisi gratiam, & per gratiam opera bona? Itaque locum illum Apollolicum exponens, ideo ex fide us secundum gratiam firma sit promissio, apertissime dicit, quod istis verbis Apostolus, non de nostra voluntatis potestate, sed sua prædeterminatione promissit. Promissit enim quod ipse factururus fuerat, non quod homines; quia etsi faciunt homines bona, quæ pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant, quæ præcepit, non illi faciunt, ut ipse faciat quod promissit. Et generaliter aduersus Malluientes de omnibus divinarum gratiarum donis loquens, per quæ in operibus bonis & exordio vitæ bonæ in finem usque ambulamus: An forte nec ipsa dicunt prædeterminata? Ergo nec dantur à Deo, aut ea se daturum.*

Lib. de dono
perj. c. 17.

Lib. de præd.
d. sanct.
c. 10.

Ibid.

Ibid.

Lib. de dono
perj. c. 17.

daturum esse nesciuit. Quod si & datur, & ea se daturum esse praecevit, profecto praedestinavit. Quam doctrinam non ex alio hausit quam Apostolo Paulo, qui clare dicit: Qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum Dei. Et: Loquimur sapientiam Dei quam praedestinavit. Et: Qui praedestinatus est filius Dei. Super quo loco sanctus Doctor: Ea gratia sit ab initio fidei sua homo quisque Christianus, qua gratia homo ille ab initio suo factus est Christus &c. Hec se Deus esse facturum praecevit. Ipsa est igitur praedestinatio sanctorum qua in sancto sanctorum maxime claruit &c. Praedestinatus est ergo Iesus ut qui secuturum carnem suam erat situs David, esset tamen in virtute filius Dei &c. Praedestinata est ipsa natura humana tanta & tam eelsa & summa provectio &c. Sicut ergo praedestinatus est ille natus, ut caput nostrum esset, ita multi praedestinati sumus, ut membra eius essemus. Et Ananias de Paulo ad credendum noscendumque Christum praedestinatus: Deum Patrum nostrorum praedestinavit te ut cognosceres voluntatem eius, & videres iustitiam & audires vocem ex ore eius.

De gloria vero quod & ipsa homini praedestinetur, discretissimis verbis idipsum Augustinus multis locis ac modis tradit. Nam in primis manifestum est in scriptis Augustini, quod, ut iam paulo ante diximus, quicquid in hominibus facit, usque donat Deus, hoc Deus praedestinavit ut faceret ac donaret. Nam ut ipse semper argumentatur, Deus non nescius id se facturum daturumque facit ac donat; ergo praedestinavit: Praedestinatione quippe Deus ea praecevit, quae est ipse factururus. Et vice versa, si aliquid eorum quod donat, non est praedestinatum inferre solet: Ergo nec datur a Deo, &c. si se daturum esse praecevit, profecto praedestinavit. Iam vero certum est, Deum qui dat gloriam, Deum esse qui eam in hominibus facit, nam ut quid alioquin dicit; Et ipsam & glorificabo eum? Ut quid dicit, Quos praedestinavit &c. illos & glorificavit? Ut quid dicit: Gloria & honore coronasti eum? Ut quid omnium in agone certantium animos tam instanter excitando, iterum iterumque clamat: Ego fidelis usque ad mortem, & DABO tibi coronam vitae: Vincenti DABO manna absconditum, & DABO illi calicem candidum. Qui vicerit DABO illi potestatem super gentes; & DABO illi stellam matutinam. Qui vicerit faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur amplius. Denique qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo. Ut quid inquam ista toties scriptura dicit, si non est Deus qui gloriam caelestem & coronam vitae donat, & columnam immobilem in templo Dei facit? Quod si eadipse Deus donando in hominibus facit, profecto ead donare ac facere praedestinavit.

Illud ipsum ex natura quoque orationis manifestum est. Constat enim Ecclesiam non solum pro gratia, sed pro ipsa quoque gloria & regno Dei vehementer orare, ut illius quandoque potiatur. Hoc enim petit, quando quotidie clamat ad Deum: Adveniat regnum tuum, quemadmodum & Augustinus non uno loco

A exponit, ex ipsisque verbis perspicuum est. Hoc in orationibus missae petit frequentissime. Oratio vero signum praedestinationis est certissimum. Nam ex illa fidem praedestinationis gratiae & bonorum operum semper in Ecclesia Dei fuisse, arguit Augustinus invictus; concludit. *Haec igitur, inquit, quae posuit a Domino, & semper ex quo esse coepit posuit Ecclesia ista Deus vocatus suis daturum se esse praecevit. & in ipsa praedestinatione iam dederit. Et infra vim orationis, fidei & operum ponderans: Ille itaque dicat Ecclesiam aliquando in fide sua non habuisse veritatem praedestinationis huius & gratiae, qui dicere audeat, aliquando eam non ORASSE, vel non veraciter orasse, sine ut crederent infideles, sive ut persuaderent fideles; addere potuisset nisi hoc ipsi haeretici credidissent, sive ut eis adveniret regnum Dei, ut acciperent regnum decoris & diademata speciei de manu Domini: ut perfectam libertatem consequi; ut pervenire ad gaudia aeterna mereantur, ut resurrectionis gratiam consequantur, ut eos Deus gaudiis faciat perfrui sempiternis. De quibus Dei beneficijs quae ab Ecclesia postulantur a Deo, concludendo pro eorum praedestinatione subiungit: Quae bona si semper oravit, semper ea Dei dona esse utique credidit, nec ab illo esse praecognita, unquam ei negare fas fuit. Ac per hoc praedestinationis huius fidem, nunquam Ecclesia Christi non habuit. Quae sane perspicue convincunt, non solum regnum & gloriam Dei sanctis esse praedestinata, sed illius doctrinae Catholicam fidem, tam de gratia quam de gloria, tam de medijs quam de fine, semper Ecclesiam in suis precibus habuisse. Semper enim fide credidit, illa precibus a Deo esse postulanda; ergo semper credidit esse dona Dei; ergo semper Deum esse ea daturum praescivisse; ergo praedestinasse.*

Et sane si de finitione Augustini ab omnibus receptissimam consulamus, nihil evidentius, quam utramque a praedestimatione pariter respici; utramque hominibus praedestimatione conferri. Cum enim praedestinatio sit preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicumque liberantur, quis sane mentis vel dubitare sinitur, quin homines non minus immortalitate corporis & lumine gloriae visionis Dei a miserijs, quam a gratia liberentur? An forte istud grave mortalitatis iugum, quod hominibus in paenam impositum est, non est miseria, non est malum? A quo igitur etiam iusti & morti proximi petunt liberari, quando cum tanto gemitu quotidie clamant: Libera nos a malo? Ut quid clamat Christi: Insa x ego homo quis me liberabit a corpore mortis huius? Ut quid omnium fidelium in se personam exprimens dicit: Sed & nos ipsi primitias spiritus habentes & ipsi intra nos gemimus. Cur, quare, quam ob causam? Redemptionem expectantes corporis nostri. Quod etiam certo futurum spondes: sed & ipsa creatura, inquit, liberabitur a servitute corruptionis, in libertatem gloriae filiorum Dei. Cum ergo corpus mortis & servitus illa corruptionis, sub quo imprimis durus ille assiduusq; stimulus inquietae concupiscentiae

1. p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Lib de dono per f. 23. Lib de dono per f. 14. Lib de dono per f. 7. Rom. 7. Rom. 8.

compehnditur, tam magnum malum sit, ut
Apostolus Christi & in verba Ecclesiae, tanto
gemitu ab eis liberari petat, fieri profecto ne-
quit, quin illa libertas glorie, per quam certis-
sime ab eis liberantur, sit immensum Dei be-
neficium. Hoc ergo imprimis prædestinatur.
Nam prædestinatio, non est aliud, nisi præpa-
ratio beneficiorum Dei, quibus certissime li-
berantur quicumque liberantur.

Hinc, ergo nascitur quod Augustinus, ut
omnem nobis ambiguitatem tolleret, prædestinatio-
nem non solum fidem, opera, perseverantiam,
sed ipsam quoque gloriam respicere, id-
que tot modis, ut nemo possit, nisi pervicax
de veritate dubitare. Nam subinde dicit nos
prædestinari ad vitam æternam, quæ non est
aliud nisi gloria per claram visionem Dei:

Lib. 20. de civit. c. 70

Tract. 54. in Ioan.

In Psal. 87.

Lib. de cor. & gratia c. 13.

Ibid. c. 12.

Serm. de ca- uenda scandale in append. Lib. de dono p. 17. c. 22.

Ibid. c. 27.

In Psal. 104.

Lib. 9. de civit. c. 21.

Lib. de dono perf. c. 17.

Rom. 8.

Lib. de cor. & gratia. c. 9.

Nam seducere illum (diabolum) gentes etiam
nunc & secum trahere in æternam penam, sed
non prædestinatos in æternam vitam, quis fidelis
ignorat? Et in tractatibus in Ioannem:
Quidam crediderunt prædestinatos in vitam æter-
nam, quos etiam vocavit oves suas. Et alijs in
locis. Subinde prædestinari in æternam salu-
tem: Quia solus prædestinatus in æternam salutem
eius (Christi) bona opera profuerunt. Et alibi
Advocantur ad penitentiam qui vocati sunt ad
salutem. Subinde prædestinari regno, in reg-
num, ad regnum: Numerus ergo sanctorum per
Dei gratiam, Dei regno prædestinatus, donat
sibi etiam usque in finem perseverantia, illuc in-
ter perducitur. Et ibidem. Hæc de his loquitur,
qui prædestinati sunt in regnum Dei. Et paulo
ante: Nunc vero sanctus in regnum Dei per gra-
tiam Dei prædestinatus non tantum tale adiuto-
rium datur &c. quos in eodem libro vocat
electos ad regnandum, ad obtinendum regnum, &
huiusmodi. Subinde prædestinari ad hæredi-
tatem cælorum: Si aqua & spiritu renati si-
ad hæreditatem cæli, cum prædestinati, utique filij
Dei. Subinde prædestinari in regnum & glo-
riam: Si qui in regnum eius & gloriam prædesti-
nati non sunt, temporales sunt, neque usque in fi-
nem in eadem obedientia permanebunt. Et in eo-
dem libro dicit perseverantiam ab eo donari,
qui nos prædestinavit in suum regnum & glo-
riam. Et in psalmum celestium quintum:
Diaboli & Angeli eius captivaverant prædesti-
natos in Dei regnum & gloriam. Et in libris de
Civitate Dei: Ex quorum tyrannica quodam-
modo potestate fuerat liberatus prædestinatos in
suum regnum & gloriam semper veracem & ve-
raciter sempiternam. De quibus alibi dicit:
Prædestinatos esse quos liberat & coronat. Deni-
que cum tractaret Apostoli verba quibus di-
cit: Quos prædestinavit hos & vocavit &c. iusti-
ficavit, glorificavit, & glorificationem non mi-
nus, ac vocationem, & justificationem ex
prædestinatione fluere significat, unâ senten-
tiosa discernens & complectens omnia quæ
sub prædestinationem Dei cadunt: Verba, in-
quit, præteriti temporis posuit (Apostolus) de
rebus etiam futuris, tanquam iam fecerit Deus,
quæ iam ut fierent ex æternitate disposuit, hoc

est, prædestinavit. Sic enim prædestinationem
non uno loco exprimeret solet. Vbi & glori-
ficationem nostram tradit; jam Deum in sua
prædestinatione fecisse, hoc est, prædestinasse.
Nam statim ab eisdem ipsum explicans: Qui
cumque ergo in Dei providentiissima dispositione
prædestinati, vocati, iustificati, glorificati
sunt, non dico etiam nondum renati, sed etiam
nondum nati, iam filij Dei sunt, & omnia peccata
non possunt. Vbi sicut perspicuum est, quod in
Dei providentiissima dispositione vocati, &
iustificati, non sit aliud, quam vocationem, &
iustificationem hominis prædestinari, ita non
minus perspicuum est quod in Dei providen-
tissima dispositione glorificari, sit glorifica-
tionem prædestinari.

Hæc itaque & huiusmodi, quibus Augu-
stini lucubraciones plena sunt, profecto evi-
denter ostendunt, prædestinationem veram
Dei, quæ antiquæ Ecclesiæ innotuit, non mi-
nus gloriam quam gratiam, non minus me-
riti præmium, quam præmij meritum respi-
cere, cum utrumque Deus debet in præde-
stinatis suis operari, ut non solum de gratia
& meritorum, sed etiam de regni & gloriæ
& cælestis hæreditatis collatione, non in se-
ipsis aut viribus suis, sed in Domino gloriem-
tur. Ut sanè vehementer mirandum sit de illa
Scholasticorum libertate, quæ tanquam de re
parvi momenti, confidenter asserunt, alij præ-
destinationem non verari circa gloriam, sed
tantum circa gratiam, alij circa solam glo-
riam, non circa gratiam. Est enim, juxta Au-
gustini doctrinam, non opinio, sed Catholica
fides, prædestinari homini non solum gra-
tiam sed & gloriam & regnum Dei, non so-
lum gloriam, sed & gratiam Dei, eamque ab
initio inchoationis fidei, usque ad finem con-
summationis perseverantiæ: idque hoc ipso
quo Catholica fides docet, & Ecclesia in præ-
cibus suis quotidianis professæ est semper, &
huc usque cum scriptura proficitur, gratiam
& gloriam dabit Dominus: quodque Deus ut-
rumque & meritum & præmium in homine
debet misericorditer operari. In qua profes-
sione intrinsicè & essentialiter continetur,
quod Deus utrumque se donaturum & factu-
rum præciverit, & proinde prædestinaverit.
Nam Deum prædestinare non est aliud, ut
sepiissime inculcat Augustinus, quam in sua
præscientia opera sua futura disponere, hoc
est, in sua præscientia decernere id quod in
tempore ipse facturus est.

Quam ob causam sanctus Fulgentius, Au-
gustini discipulus, eandem doctrinam tan-
quam certissimam, & ex scripturis haustam
inculcat graviter & crebro repetit, ut in libro
primo ad Monimum: Quos prædestinavit ad
gloriam prædestinavit ad iustitiam. Et paulò an-
te: Hæc autem omnia, id est, & vocationis nostræ
mista, & iustificationis augmenta, & glorifica-
tionis præmia, in prædestinatione semper Deus ha-
bit: quia & in vocatione, & in iustificatione, &
in glorificatione sanctorum, gratia sua opera su-
tura præcipit. Et in libro, tertio de veritate
prædesti-

Vide lib. de dono perf. c. 17. & tract. 104.

in Ioan.

Eodem loco de cor. & gratia.

lib. 20.

Psal. 83.

Lib. de civit. c. 10.

scilicet Joann. Gal.

Lib. 1. ad Monimum. Ibid.

Lib. 4. no per. 17.

Lib. 3. de
vitiis. 894
lib. 3. de
vitiis.

prædestinationis & gratiæ, cum Apostoli locū
addidisset, Quos prædestinavit hos & vocavit
&c. sic subiungit: Omnes isti prædestinati sic
vocantur ut iustificentur, sic iustificentur ut glori-
ficientur. Ac per hoc prædestinavit quos voluit &
ad opera bona & ad præmia sempiterna; prædesti-
navit ad vitam bonam, prædestinavit ad vitam æ-
ternam; prædestinavit ad fidem, prædestinavit ad
speciem; prædestinavit adoptandos in seculo, præ-
destinavit glorificandos in regno &c. Hac omnia
scilicet in se continet prædestinationis æternitas, sit
impropter prædestinantium Dei misericordia & iustitia
merita. Neque enim ignotus sibi unquam
esse potuit &c. Ne vero existimaret quispiam
doctrinam istam ex philosophica tantum spe-
culatione profectam esse, parumque interesse,
quid ei de re quisque sentiret, in capite libri
regulam istam fixerat: Quos filios Dei secun-
dum veram fidei regulam sanctarum scriptura-
rum auctoritate firmatam, non solum ad præ-
mium glorificationis, sed etiam ad gratiam iu-
stificationis, nec solum ad æternam beatitudinem,
que non mutatur, verum etiam ad fidem que per
charitatem operatur; neque ad æternam tantum præ-
mia, sed etiam ad bona merita gratuita bonitate
Dei ante mundi constitutionem in Christo præde-
stinatos, & huius prædestinationis beneficium secun-
dum propositum vocatos & iustificatos Nullus
AMBIGERE DEBET CHRISTIANUS.

lib. 1. 8.

Lib. de præ-
dest. sancti.
c. 10.

Statim. 2.
In cap.
Gallor.

Lib. de do-
no perse.
17.

Ex prædictis etiam facile colligitur, natu-
ram divinæ prædestinationis non includere
in sua ratione, quod magis respiciat finem
quam medium, vel magis medium quam finem,
sed abstrahere ab utroque. Sicut enim
decretum & propositum operandi aliquid su-
pernaturale in creatura rationali, indifferen-
ter se habet ad id quod per modum finis aut
medij, præmij aut meriti Deus operaturus
est, ita etiam divina prædestinatio; quæ prout
à scripturis & Patribus usurpata & explicata
est, utrumlibet indiscriminatum respicit. Ex
quo efficitur, ut non minus proprie ille qui
reprobatus est, prædestinetur ad fidem chari-
tatemque temporalem, quam electus ad per-
petuam; nec minus proprie infans quispiam
ad gloriam, immediatâ infusione donandam
prædestinetur sine ulla prævia fide; si sic
placeret Deo, atque ille qui per ordinata me-
rita ad istum apicem duceretur. In effectibus
enim prædestinationis esset differentia, non in
natura propositi seu decreti prædestinationis,
quod illos effectus operaretur. Etenim non
minus proprie id prædestinat Deus quod uni-
co impetu causarum omnium præparantium
seriem prætereundo supplendoque operatur,
quàm id quod longo causarum secundarum
concurso, prolixâque mediõrum catenâ coo-
perantium perficit.

B

CAPUT TERTIUM.

Prædestinatio Dei respicit non solum bonum, sed etiam malum,
non culpæ, sed pœnæ. De duplici prædestinatione, ad
vitam, & ad mortem.

EX eadem explicata prædestinationis
natura jam facile patet, quid ad illam
questionem dicendum sit, utrum præ-
destinatio respiciat bonum duntaxat,
an etiam malum. De malo culpæ non verti-
tur ista controversia, quia Catholica fides docet,
Deum culpæ auctorem esse non posse, &
per hoc neque illam prædestinare posse: Præ-
destinatione quippe, ut jam ex Augustino sæpe
diximus, Deus ea præscivit que fuerat ipse factu-
rus. Hoc est, prædestinatio respicit opus, quod
Deus ipse facturus est. Culpam autem non
potest facere, ergo neque decernere ut faciat,
hoc est, prædestinare. Vnde sanctus Prosper:
Nullo modo prædestinatio Dei iniquos facit, neque
cuiusquam est causa peccati. Quem errorem
multis alijs sententiis jugulat. De malo igitur
pœnæ sermo est. Sed ex iis que superius dis-
servimus perspicue liquet, prædestinationem
omnino etiam respicere malum. Fides enim
Christiana docet, Deum justo iudicio suo in-
ferre pœnas peccatoribus, sive temporales in
hac vita, sive in altera sempiternas, ergo & il-
las ab æterno ex præscientia meritorum præ-
parare, decernere, prædefinire; hoc autem &
nihil aliud est prædestinare, juxta regulam ab
Augustino ex scripturis fixatam: In sua qua
falli, nisi a quo, non potest præscientia, opera sua

futura disponere, id omnino nec aliud quicquam
est prædestinare. Ex qua sanè norma dicit in
libris de libero arbitrio Deum prævidere quid
de insiti impijs, facturus sit, istudque præscien-
do, præscire opera bona, & quid sit facturus cer-
tissime prævidere. Quibus verbis prædestina-
tionem damnationis impiorum apertissime
circumscribit. Nam ut ait in libris duobus ad
Prosperum & Hilarium, & jam sæpe dixi-
mus, Potest esse sine prædestinatione præscientia,
ut qua peccata præsciuntur, prædestinatione
quippe Deus ea præscivit, que fuerat ipse factu-
rus.

Li. 3. de lib.
arb. cap. 3.

Lib. de præ-
dest. sancti.
c. 10.

Lib. 2. de
Civitat.
c. 10.

Lib. 4. de
anima c. 17
In enchir.
c. 100.

Hinc est quod Augustinus, non solum ex
illa generali certaque regula nobis id colli-
gendum reliquit, sed etiam clarissimis cre-
broque iteratis verbis multis in locis docuit.
Nam in libris de civitate Dei dicit, Spiritus
malignos niti, ut humanas mentes ad prædes-
tinatum secum supplicium trahant. Itaque hujus-
modi homines peccatores ac reprobos quan-
doque dicit prædestinari ad mortem æter-
nam: Deus est illis quos prædestinavit ad æter-
nam mortem iustissimus supplicij retributor. Quæ-
doque prædestinari ad pœnam: bene utens & In enchir.
malis tanquam summe bonus ad eorum damnatio-
nem quos iuste prædestinavit ad pœnam. Quan-
doque prædestinari ad interitum æternum:

